

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7827/2024
21.11.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Бранка Станића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Огњен Ђурић, адвокат из ..., против туженог „КОФИС“ Друштво са ограниченом одговорношћу експорт-импорт за трговину и услуге, Београд, чији је пуномоћник Милан Ијачић, адвокат из ..., ради дуга, у седници већа одржаној дана 21.11.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5718/2022 од 24.11.2023. године и пресуда Вишег суда у Београду П 17239/2018 од 05.07.2022. године, исправљена решењем од 22.09.2022. године, у ставу II и IV и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 17239/2018 од 05.07.2022. године, исправљена решењем од 22.09.2022. године, у ставу I дозвољено је преиначење тужбе истицањем захтева за исплату законске затезне камате на износ главног дуга, а према поднеску тужиоца од 22.02.2022. године. У ставу II делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да плати тужиоцу на име дуга износ од 40.290,00 EUR са законском затезном каматом на наведени износ у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена почев од 09.04.2025. године као дана подношења тужбе па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. У ставу III преко износа досуђеног ставом II изреке од 40.290,00 EUR са каматом па до тражених износа од 60.190,00 EUR са траженом каматом, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, тужбени захтев тужиоца је одбијен као неоснован. У ставу IV обавезан је тужени да тужиоцу накнадни трошкове поступка у износу од 655.548,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до коначне исплате. У ставу V одбијен је захтев тужиоца у делу за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка почев од дана пресуђења па до дана наступања услова за извршење, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5718/2022 од 24.11.2023. године одбијен је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 17239/2018 од 05.07.2022. године, исправљена решењем истог суда од 20.09.2022. године у ставовима I, II и IV изреке. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка и захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је преко пуномоћника адвоката изјавио благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у границама разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку и установио да је ревизија туженог основана.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку на које ревизијски суд пази по службеној дужности, нити битна повреда одредаба парничног поступка из члана 371. став 1. Закона о парничном поступку на које се тужени неосновано позива у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању пред првостепеним судом до закључења главне расправе, тужена фирма је власник једрилице „Ловћенка“, ранији назив „Подгорка“ и опреме коју је купила од Војске Југославије. Тужилац је једриличар из хобија који се бави рестаурирањем једрилице, па је преко свог пријатеља 2006. године упознао заступника тужене фирме, директора ББ, који је у име и за рачун фирме ангажовао тужиоца да као пројект менаџер организује и надгледа рестаурацију комплетне једрилице, да проналази раднике и да учествује у радовима које ће тужени платити. Договор између тужиоца и заступника тужене фирме постигнут је у децембру 2006. године, с тим да ангажман тужиоца почиње од 01.01.2007. године, а да накнада за услуге тужиоца буде по 500,00 EUR месечно и 100,00 EUR месечно за трошкове мобилног телефона, укупно 600,00 EUR месечно. Накнада је повећана у децембру 2007. године тако да је почев од 01.01.2008. до 31.12.2008. године износила 1.700,00 EUR (1.600,00 EUR накнада тужиоца и 100,00 EUR трошкови мобилног телефона). У периоду од 01.01.2009. године до 01.01.2013. године уговорена накнада која припада тужиоцу била је по 200,00 EUR месечно (што за 48 месеци износи 9.600,00 EUR). У периоду од 01.01.2013. године, када се посао на припреми рестаурације једрилице интензивирао до прекида сарадње 15.03.2015. године, уговорена месечна накнада тужиоцу износила је 700,00 EUR. На основу усмено закљученог уговора са туженим, тужилац је обављао послове на припреми рестаурације једрилице поступајући са дужном пажњом и у свему према договору са законским заступником туженог и уз надзор туженог, те је у два наврата вадио једрилицу из мора, обављао радове демонтаже једрилице, враћање и транспорт једрилице у другу марину у Тивту и организовао транспорт једрилице из Тивта у Београд, одржавао једрилицу, с тим да рестаурација исте није започета због недостатка финансијских средстава на страни туженог.

Према налазу и мишљењу судског вештака за област речног саобраћаја и бродоградњу, Небојше Пуповца, од 20.09.2021. године, изведени радови на једрилици се могу сматрати припремним радовима за вршење рестаурације уз процену судског вештака на основу изјаве странака и сведока да је време које је било потребно да би се ти радови на једрилици и завршили износи три месеца. На основу ове процене вештака вредност накнаде за рад тужиоца за период од три месеца континуираног рада би износила 5.100,00 EUR (1.700x3), док је на једрилици била активност до њеног премештања из Тивта у Београд. Од премештања једрилице у Београд, тужилац није имао континуирани ангажман, већ се сводио на ангажман према потребама и тај ангажман није могао да се сматра ангажманом директора пројекта, јер је протеклом времена постало јасно да пројекат не постоји тако да по мишљењу вештака не постоји дуг туженог према тужиоцу. Обиласци једрилице на местима где је она била смештена, њено прекривање и сл. нису послови које треба да ради директор пројекта. Даље је утврђено да су радови рађени без релевантне документације, да није направљена спецификација радова које је потребно извршити ради рестаурације једрилице, пројекат рестаурације није био направљен, није била направљена књига градњи, нити је вођен дневник радова. Прикупљене су две понуде из Енглеске за рестаурацију једрилице које су предвиђале да се једрилица одвезе у Енглеску, једна понуда из 2007. године, а друга из 2013. године, а то је подразумевало плаћање цене рада која вишеструко превазилази цену рада у Србији.

У свом писменом изјашњењу на примедбе тужиоца од 04.05.2022. године, и усменом изјашњењу на рочишту, судски вештак је остао при основном налазу и мишљењу у којем је израчунао колико би коштала накнада за рад директора пројекта кад би се рестаурација једрилице радила у периоду од 12 месеци, а на основу цене рада за један месец од 1.500-1.600,00 EUR. Није могао да предвиди вредност накнаде за рад тужиоца за цео утужени период и за све радње које су наведене у реферату тужбе, јер је тешко одредити колико кошта покривање једрилице цирадом, колико је времена за то утрошено и какав је материјал купио. Сви радови које је тужилац навео у тужби спадају у тих годину дана који период је одредио као период потребан за рестаурацију. Тужилац је био ангажован на тим радовима седам година, цена од 20.400,00 EUR се односи на радове директора пројекта који би обавио да је рестаурација завршена, а пошто рестаурација није рађена, а неки су радови рађени, онда је проценио да сви ти радови могу да стану у три месеца континуираног рада уз накнаду од 5.100,00 EUR.

Суд је прихватио налаз и мишљење вештака у делу описа радова који су предузети у припреми рестаурације једрилице и мишљење вештака да је тужилац поступио са дужном пажњом, док у преосталом делу није прихватио услед недостатка релевантних доказа на које се вештак позвао за изнето мишљење.

Полазећи од уговорене накнаде по обрачуна првостепеног суда тужиоцу је за 2007. годину требао да буде исплаћен износ од 7.200,00 EUR (600,00 EUR x 12), за 2008. годину износ од 20.400,00 EUR (1.700,00 EUR x 12), за период од 01.01.2009. године до 01.01.2013. године износ од 9.600,00 EUR (200x48) и за период од 01.01.2013. године до прекида сарадње износ од 18.550,00 EUR (700x26,5), што укупно износи 55.750,00 EUR.

Како међу странкама није било спорно да је тужени исплатио тужиоцу накнаду од укупно 15.460,00 EUR, то произилази да је неисплаћени износ накнаде 40.290,00 EUR, за који износ је првостепени суд усвојио тужбени захтев са законском затезном каматом од дана утужења.

Првостепени суд налази да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације на страни туженог с обзиром да између странака није било спорно да је тужени власник једрилице „Ловћенка“, као и да је ББ, директор, законски заступник туженог који је са тужиоцем у име и за рачун туженог уговорио послове ради рестаурације једрилице чији је власник тужени.

Ценећи истакнути приговор застарелости потраживања, првостепени суд налази да је исти неоснован, са разлога што се у конкретном случају не ради о повременим потраживањима која доспевају годишње или у краћим одређеним размацама времена, већ о повременим исплатама које чине делимично испуњење обавезе, односно само делимично плаћање једног дуга сагласно уговору који чини основ плаћања у ком случају се има применити одредба члана 371. Закона о облигационим односима. Полазећи од чињенице да је уговор између странака закључен у децембру 2006. године, да се потраживање односи на период од 01.01.2007. године до 15.03.2015. године, а како је тужба у овој правној ствари поднета 09.04.2015. године, првостепени суд закључује да није протекао десетогодишњи рок застарелости из члана 371. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд налази да је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право прихватајући све разлоге које је дао првостепени суд.

Ценећи наводе ревидента, ревизијски суд налази да су правилно нижестепени судови одбили приговор недостатка пасивне легитимације, као и приговор застарелости. Ово са разлога што је из утврђеног чињеничног стања произилази да је тужилац био у пословном односу са туженим, при чему је законски заступник туженог у име и за рачун туженог закључио усмени уговор о делу.

Правилно нижестепени судови налазе да се у конкретном случају примењује десетогодишњи рок застарелости из члана 371. Закона о облигационим односима, јер се ради о пословном односу између физичког лица и правног лица који је и прекинут 2015. године, а тужилац захтева накнаду за извршене услуге за период од 01.01.2007. године до 15.03.2015. године, при чему је тужба поднета 09.04.2015. године.

Међутим, основни су ревизијски наводи у погледу паушалног утврђења висине накнаде за наведени период.

Уговором о делу посленик се обавезује да обави одређени посао као што је израда или оправка неке ствари или извршење неког физичког или интелектуалног рада или слично, а наручилац се обавезује да му за то плати накнаду. Посленик је дужан извршити

дело како је уговорено и по правилима посла. Он је дужан извршити га за одређено време, а ако није одређено онда за време које је разумно потребно за такав посао. Накнада се одређује уговором, а ако није одређена обавезном тарифом или којим другим обавезним актом.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су биле у пословном односу по основу усменог уговора о делу чији је предмет била рестаурација једрилице „Ловћенка“ која је у власништву туженог уз плаћање износа накнаде тужиоцу за обављене послове. Неспорно је да рестаурација није извршена, а из налаза и мишљења судског вештака за област речног саобраћаја и бродоградњу утврђено је да су изведени радови на једрилици који се могу сматрати припремним радовима за вршење рестаурације од извлачења једрилице на суво до њеног транспорта за Београд и да време које је било потребно да се ти радови изведу износи три месеца континуираног рада, те би вредност накнаде за рад тужиоца за наведени период износила 5.100,00 EUR (1.700x3), док је на једрилици било активности до њеног премештања из Тивта у Београд. Од премештања једрилице у Београд тужилац није имао континуирани ангажман, већ се он сводио на ангажман према потребама, при чему су радови рађени без релевантне документације, да није направљена спецификација радова које је потребно извршити ради рестаурације једрилице, као ни пројекат рестаурације, нити књига градње, нити је вођен дневник радова. Суд није прихватио овакав налаз и мишљење услед недостатка релативних доказа на које се вештак позвао са изнетим мишљењем.

Код чињенице да рестаурација није извршена која је била предмет усменог уговора о делу, тужилац може да потражује само износ у вредности извршених радова. Из утврђеног чињеничног стања произилази да су изведени припремни и то од вађења једрилице из мора до премештања у Београд, те се мора разјаснити које је то радове тужилац извео као припремне радове и вредност истих радова. Из налаза вештака који судови нису прихватили утврђено је да припремни радови уз континуирано обављање посла могли су да се заврше у року од три месеца. Међутим, не може да се прихвати да су привремени радови трајали од 01.01.2007. године до 15.03.2015. године, јер постоји и неки разумни рок у коме су се они могли извести, а што нижестепени судови нису ценили приликом досуђивања висине накнаде. Друго је питање висина накнаде за обилазак и чување једрилице на плацу у Београду, те и ово није расправљено на несумњив начин и то које обавезе су уговорене између тужиоца и туженог док је једрилица била у Београду, при чему нижестепени судови нису ценили чињеницу коју је тужени истицао да је он плаћао лежарину за смештај једрилице, па према томе није имао обавезу плаћања накнаде за које се тужилац позива као уговорена накнада. Треће, нижестепени судови утврђују да се повећала активност тужиоца у периоду између 01.01.2013. године до 15.03.2015. године, те да је уговорена месечна накнада од 700,00 EUR не наводећи и не утврђујући које активности је тужилац преузео за наведени период. Како за правилну примену материјалног права нису расправљене правно релевантне чињенице нижестепене одлуке су морале бити укинуте применом члана 416. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку првостепени суд ће имати горе наведено у виду и расправити на несумњив начин које радове је тужилац извео као припремне радове, разумни рок за

извођење тих припремних радова и вредност изведених припремних радова. Затим, расправити које је обавезе од пресељења брода у Београд, тужилац преузео у погледу предметне једрилице, као и висину накнаде, а нарочито које послове је обављао у периоду од 01.01.2013. године до 15.03.2015. године за уговорену накнаду од 700,00 EUR, те ће правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање донети нову одлуку о основаности тужбеног захтева.

**Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**